

Singulae partes hae: 1. De *sandhi* capita (pāda) quinque fol. 5^b. 2. De declinatione capita tria fol. 12^a. Aphorismus primus: धातुविभक्तिवर्जमर्थवर्जिणं ॥ 3. De casuum constructione caput unum fol. 14^a. Aph. pr.: अव्ययीभावादकारांताद्विभक्तीनामपंचम्याः ॥ 4. De compositione fol. 15^a. Incipit: नाम्नां समासो युक्तार्थः ॥ तस्या लोप्या विभक्तयः ॥ 5. De suffixis secundariis fol. 20^a. Incipit: वाणपत्ने ॥ 6. De verbo capita octo fol. 37^b. Incipit: अथ परस्मैपदानि ॥ नव पराख्यात्मनेपदे ॥ त्रीणि त्रीणि प्रथममध्यमोत्तमाः ॥ 7. De suffixis primariis *kṛit* appellatis capita 6. fol. 55^a. Incipit: सिद्धिरिज्वन्नानुबन्धे ॥

Hoc loco grammatica finiri, et quae sequuntur, pro appendice seriore puto tempore addita (pariṣisṭha) videntur. 1. *Śikshāsūtram* fol. 55^b. de literarum pronunciatione. 2. *Balābalasūtram* fol. 57^a. praecepta sibi repugnantia in hac grammatica si occurrerint, quidnam validius sive invalidius habendum sit, definitur. 3. *Paribhāshāsūtram* fol. 60^a. generalia de regulis hac grammatica traditis recte intelligendis et usurpandis praecepta. 4. *Nyāyasūtram* fol. 60^b. similia praecepta, quae pleraque jam in capite secundo (balābalavidhi) occurrunt. 5. *Bhāsyasūtram* fol. 63^a. de formarum grammaticarum significatione. 6. *Sandhiprakaraṇam* fol. 68^a. 7. *Nāmaprakaraṇam* fol. 71^a. de declinatione anomala. 8. *Kāraprakaraṇam* fol. 75^a. de casuum constructione. 9. *Shatvaprakaraṇam* fol. 77^a, quibus conditionibus *s* in *sh* mutetur. 10. Iti Kātantrapariṣisṭhe *ṇatvaprakaraṇam* samāptam fol. 78^a. de *n* literae in *ṇ* mutatione. 11. *Stryadhikārasūtram* fol. 81^b. de generis feminini terminationibus. 12. *Samāsapādas* fol. 87^a. de compositione. In fine haec subscriptio legitur: इति सद्द्वैद्यमहामहोपाध्याय श्रीपतिदत्ता विरचितायां कातन्त्रपरिशिष्ट समासपादः समाप्तः ॥ 13. Sequuntur usque ad finem quinque de *suffixis unādīcis* capita, eodem regularum ordine atque qui scholae Pāṇinīyae proprius est, plurimis tamen mutationibus et additamentis factis.

Hac enumeratione singulas grammaticae partes certa quadam satisque justa ratione dispositas esse vides. Regulae ipsae vel sine commentario perspicuae sunt, neque ea brevitate et obscuritate laborant, quibus Pāṇini ejusque schola studuerunt. Literae auxiliares (anubandha) rarissime usurpantur. Aphorismi haud pauci anusṭubh metro compositi sunt.

Kātantragrammaticae aphorismos a *Sarvavarman* compositos esse Trilochanadāsa significare videtur. Haec enim ille dum primum *Durgasinhā* distichon explicat: 'Nanv *īshattantram* (= Kātantram) *Jayadevādiproktam* apy astīty āha: *Śārvavarmikam* iti. *Śārvavarmāchāryeṇa* yat *kṛitam* tat *Śārvavarmikam* iti; *kṛitādītvād* ikaṇ. Nanu yadi vyākhyānam vṛittigranthah,

tat katham Śārvavarmikakṛitam, idānīm *Durgasinhā* kriyamānatvāt? Satyam etat. Kim tu *Śārvavarmakṛitasūtrasambandhād* vyākhyānam api *Śārvavarmikam* uchyate¹. Quamquam hoc potius e versu illo concludendum videtur, *Durgasinhā* commentario a *Sarvavarmane* scripto usum esse.

Codex intra annos 1810–1815 videtur exaratus esse. (WILSON 15.)

375.

Folia 18–27. (linn. 6.) *Durgasinhā* ad Kātantram commentarii initium, quo quinque de *sandhi* capita explicantur. Auctor hoc uno disticho praefatur: देवदेवं प्रणम्यादौ सर्वज्ञं सर्वदर्शिनं । कातन्त्रस्य प्रवक्ष्यामि व्याख्यानं सार्धवर्मिकं ॥

Haec voluminis pars post annum 1810 exarata est. (WILSON 147^b.)

376.

Tres foliorum palmeorum fasciculi. Lit. Bengal. Long. 15. Lat. 1. Lineae plerumque binae, rarius ternae.

Durgasinhā ad Kātantragrammaticam commentarius.

I. Foll. 99. Iti *Durgasinhāyām* vṛittau nāmni chatusṭhaye tṛitīyaḥ pādaḥ fol. 36^a; Kāraḥ pādaḥ fol. 56^b; Samāsaḥ pādaḥ fol. 74^b; Taddhitah pādaḥ fol. 99^a.

II. Foll. 103. Akhyāte prathamah pādaḥ fol. 15^b; dvitīyaḥ fol. 31^b; tṛitīyaḥ fol. 40^a; chaturthaḥ fol. 57^b; panchamaḥ fol. 65^b; shasṭhaḥ fol. 82^a; saptamaḥ fol. 91^b; asṭamaḥ fol. 103^a.

III. Foll. 112. Incipit: वृक्षादिवदमी रुढाः कृतिनालंकृताः कृतः । *Kātyāyanena* ते सृष्टा विबुद्धिप्रतिबुद्धये ॥ *Kṛitsu* prathamah pādaḥ fol. 28^a; dvitīyaḥ fol. 43^b; tṛitīyaḥ fol. 67^a; chaturthaḥ fol. 85^a; panchamaḥ fol. 112^a.

Durgae commentarius brevis et perspicuus est. De codicibus Parisiacis cf. Hamilton, p. 67.

Codex anno 1814 nitide exaratus est. (WILSON 14.)

377.

Tres foliorum palmeorum fasciculi. Lit. Bengal. Long. 15. Lat. 1½. Linn. 3–5.

Inest *Kātantravṛittipanjikā*, commentarius ad Dur-

¹ Eandem rem alii Trilochanadāsae loci subjiunt: एतदेव बालैरुद्भूयते । चं शे सूत्रमिदं व्यर्थं यत्कृतं सर्ववर्मणा । तस्योत्तरपदं ब्रूहि यदि वेत्सि कालापकं ॥ Sive: *Tādarthyē* ॥ ननु तादर्थ्यं इति कथमिदमुच्यते । न खल्वेतच्च सर्ववर्मणः सूत्रमस्तीति । सत्यं । संप्रदान एवेयं चतुर्थी etc. etc.